

TEZA:

Nie każde postępowanie dyscyplinarne powoduje konieczność tymczasowego zawieszenie radcy prawnego w czynnościach zawodowych. Wobec obwinionego radcy prawnego toczy się jedno postępowanie dyscyplinarne w przedmiocie niezachowania taktu i umiaru w rozmowie z pracownikami ochrony Prokuratury Rejonowej. Środek tymczasowy byłby dla niego bardziej dotkliwy niż potencjalnie grożąca mu kara za zarzucane przewinienia dyscyplinarne.

WO-62/23

POSTANOWIENIE
z dnia 13 lipca 2023 roku

**Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych
w Warszawie** w składzie:

Przewodniczący: S WSD Arkadiusz Sawala
Sędziowie: S WSD Joanna Pilewska
S WSD Wiesław Kmiotek - sprawozdawca

Protokolant: Barbara Sarnowska

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 13 lipca 2023 roku zażalenia radcy prawnego M.Z. na postanowienie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 2 lutego 2023 roku w sprawie sygn. : DO 11/23 o tymczasowym zawieszeniu radcy prawnego w czynnościach zawodowych, na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w związku z art. 74¹ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych

postanawia:

1. Uchyła zaskarżone postanowienie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 2 lutego 2023 roku w sprawie sygn. : DO 11/23
2. Kosztami postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w wysokości 1.500 zł (słownie: jeden tysiąc pięćset) obciążyć Krajową Izbę Radców Prawnych

Uzasadnienie

Wnioskiem z dnia 24 stycznia 2023 roku, skierowanym do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych Rzecznik Dyscyplinarny tejże Izby wniósł o tymczasowe zawieszenie w czynnościach zawodowych radcy prawnego M.Z. (nr wpisu ...), dalej „skarżący”, z uwagi na wystąpienie szczególnych okoliczności uzasadniających podjęcie takiej decyzji.

W uzasadnieniu wniosku Rzecznik Dyscyplinarny wskazał, że przeciwko skarżącemu prowadził dochodzenie dyscyplinarne w związku z zawiadomieniem złożonym przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej, dnia 21 grudnia 2022 roku wydał postanowienie o przedstawieniu temu radcy prawnemu zarzutów, a następnie wystąpił do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z wnioskiem z dnia 20 stycznia 2023 roku o jego ukaranie.

Skarżącemu przedstawiono zarzut o to, że: naruszył godność zawodu radcy prawnego wskutek publicznego okazywania swojego stosunku do pracowników ochrony, nie zachowania dobrych obyczajów, nie zachowania umiaru i taktu w swoich wypowiedziach jak również naruszenia powagi urzędu –prokuratury

-poprzez to, że w dniu 7 lipca 2022 r. na terenie siedziby Prokuratury Rejonowej (...), zachowywał się w stosunku do pracowników ochrony w sposób agresywny, formułując wobec nich, podniesionym tonem zarzuty i groźby, tj. popełnienia czynu z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 6, art. 12 ust. 3, art. 48 i 49 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego

Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Rzecznik dyscyplinarny wskazał też, że dnia 13 stycznia 2023 r. do Okręgowego Sądu Rejonowego wpłynęło kolejne zawiadomienie dotyczące skarżącego z Sądu Rejonowego wraz z notatką służbową pracownika ochrony oraz notatką inspektora Biura Podawczego. W obu notatkach było wskazane, że skarżący okazując swoją legitymację radcy prawnego wszedł wejściem służbowym do siedziby sądu, nie zgłaszając pracownikom ochrony, że posiada przy sobie niebezpieczne narzędzie (nóż). Fakt posiadania przez radcę prawnego noża został ujawniony przez pracownika ochrony oraz starszego inspektora Biura Podawczego, o zaistniałym fakcie zawiadomiono również policję sądową.

Uzasadniając wniosek wspomniał także o zawiadomieniu skierowanym do Okręgowego Sądu Rejonowego o toczącym się przed Sądem Rejonowym, VI Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich postępowaniem z wniosku Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy (...) o umieszczenie skarżącego w szpitalu psychiatrycznym (sygn. akt VI RNs 144/21). W zawiadomieniu tym wskazano, że skarżący pomimo świadomości toczącego się postępowania od dwóch lat odmawia stawienia się na wyznaczone terminy badań, Policja kilkunastokrotnie usiłowała go doprowadzić na zarządzenie sądu na badania, a jednocześnie jego zachowanie wskazuje na istnienie podstaw do przeprowadzenia badania.

Zdaniem Rzecznika Dyscyplinarnego powyższe również należałoby uznać za szczególnie uzasadnione okoliczności sprawy.

W podsumowaniu wniosku stwierdził, iż dotychczasowe postępowanie skarżącego, ilość zawiadomień dotyczących jego zachowania oraz jego wcześniejsze skazanie przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny, w 2015 roku, zdaniem Rzecznika Dyscyplinarnego daje podstawę do jednoznacznie ujemnej i surowej oceny jego postawy etyczno-moralnej w świetle zasad postępowania obowiązujących radcę prawnego, a zastosowanie wobec niego tymczasowego zawieszenia w czynnościach zawodowych spowoduje zapobieżenie przysłemu przewinieniu dyscyplinarnemu, gdyż jest wysoce prawdopodobne, że takowe może zostać popełnione przez tego radcę prawnego.

Rozpoznając wniosek Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych (dalej OSD) postanowieniem z dnia 2 lutego 2023 roku sygn. akt: DO 11/23 tymczasowo zawiesił skarżącego w czynnościach zawodowych radcy prawnego, na podstawie art. 65² ust 1 ustawy o radcach prawnych.

OSD uznał, iż w sprawie istotne i decydujące znaczenie mają łącznie następujące okoliczności:

- 1) Obwinionemu postawiono zarzut popełnienia przewinienia polegającego na przejawie słownej agresji wobec pracowników ochrony Sądu powszechnego,
- 2) wpłynięcie zawiadomienia o wniesieniu do innego Sądu narzędzia niebezpiecznego — noża, co wywołało niepokój osób czynnych w budynku Sądu oraz zaalarmowanie Policji Sądowej,
- 3) postępowanie Obwinionego w związku z postępowaniem przed Sądem Rejonowym, VI Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich z wniosku o umieszczenie Obwinionego w szpitalu psychiatrycznym (sygn. akt VI RNs 144/21), w którym Obwiniony notorycznie uchyla się od poddaniu badaniom psychiatrycznym pomimo wyznaczenia kilkunastu terminów na przeprowadzenie tych badań,
- 4) na pytanie Sądu zadane w toku posiedzenia w dniu 2 lutego 2023 r. o przyczynę niestawiennictwa celem poddania się badaniom psychiatrycznym na wezwanie Sądu Rejonowego, Obwiniony nie był w stanie udzielić klarownej odpowiedzi — po ponownym zadaniu tego samego pytania, Obwiniony stwierdził, że wynik takiego badania jest z góry znany, posiada zaświadczenia o stanie zdrowia (do akt złożono zaświadczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku radcy prawnego — k. 57), stawi się na badanie w przypadku zajścia zdarzenia uzasadniającego poddanie się takiemu badaniu,

5) Obwiniony zachowywał się w toku posiedzenia wyznaczonego w sprawie w sposób nieprzewidywalny, składał wyjaśnienia w sposób nieuporządkowany — przeplatał liczne wątki w tym niezwiązane zupełnie ze sprawą, reagował emocjonalnie (przez chwilę był bliski płaczu), poruszał się po Sali rozpraw wykazując wyjątkową nerwowość.

W świetle powyższego, tymczasowe zawieszenie prawa do wykonywania tego zawodu, przynajmniej do czasu poczynienia korzystniejszych dla Obwinionego ustaleń faktycznych lub przesądzeń prawnych w postaci decyzji procesowych Sądu Rejonowego lub tutejszego Sądu, jest potrzebne. Obecnie występuje, w ocenie Sądu, wysokie prawdopodobieństwo powtórzenia przez Obwinionego zachowań agresywnych, w szczególności w budynkach sądów bądź innych organów wymiaru sprawiedliwości. Byłyby to bardzo niekorzystne dla klientów, wymiaru sprawiedliwości oraz negatywnie wpłynęłyby na wizerunek samorządu radców prawnych.

Sąd wziął pod uwagę trudności życiowe i zawodowe jakie łączą się z odebraniem możliwości bezpośredniego wykonywania zawodu przez Obwinionego. Jednakże, nie może to być przeszkodą ani okolicznością decydującą dla zastosowania tego środka.

Końcowo, Sąd podkreśla, że zastosowanie tymczasowego zawieszenia prawa do wykonywania czynności zawodowych w najmniejszym stopniu nie oznacza oceny odnośnie do winy lub niewinności Obwinionego. Jest oczywiste, że do chwili zapadnięcia prawomocnego rozstrzygnięcia, Obwiniony jest osobą niewinną. Niniejsze postanowienie jest więc jedynie wynikiem zważenia interesu indywidualnego i zbiorowego odnośnie tego, czy obecnie możliwe jest wykonywanie czynności zawodowych przez Obwinionego. Celem tego postanowienia nie jest także wymierzenie kary, choć jest to środek niewątpliwie negatywny dla Obwinionego.

Na powyższe postanowienie dnia 7 marca 2023 roku zażalenie złożył skarżący zarzucając:

1. obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 65² ust. 1 ustawy o radcach prawnych przez błędne zastosowanie i uznanie, że zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności sprawy, które uzasadniają zawieszenie w czynnościach radcy prawnego;
2. obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 65² ust. 1 ustawy o radcach prawnych przez błędne zastosowanie i uznanie, że w ocenie Sądu występuje wysokie prawdopodobieństwo powtórzenia przez niego zachowań agresywnych, w szczególności w budynkach sądów bądź innych organów wymiaru sprawiedliwości;
3. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść postanowienia OSD tj. art 7 k.p.k. przez dowolną a nie swobodną ocenę dowodów;

4. błędy w ustaleniach faktycznych poprzez pominięcie przez OSD zaświadczenia o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku radcy prawnego;
5. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść Postanowienia OSD tj. art. 6 k.p.k. w zw. z art. 353 § 1 k.p.k. poprzez zawiadomienie go o terminie rozprawy w terminie krótszym niż 7 dni
6. zastosowania wobec niego środka zabezpieczającego w postaci tymczasowego zawieszenia w czynnościach zawodowych radcy prawnego, tj. naruszenie art. 65² ust. 1 ustawy o radcach prawnych przy braku szczególnych uzasadnionych okoliczności sprawy zawieszenie uzasadniających.

W uzasadnieniu zarzutów skarżący wskazał, że rozstrzygnięcie OSD, z uwagi na stawiane mu zarzuty, jest nieuzasadnione i wniósł o uchylenie zawieszenia w czynnościach zawodowych radcy prawnego.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie zważył, co następuje:

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

Jak słusznie zauważył OSD w treści uzasadnienia zaskarżonego postanowienia zgodnie z art. 65² ust. 1 ustawy o radcach prawnych, podstawą dla tymczasowego zawieszenia w czynnościach zawodowych radcy prawnego, przeciwko któremu toczy się postępowanie dyscyplinarne lub karne, mogą być szczególnie uzasadnione okoliczności sprawy towarzyszące postępowaniu dyscyplinarnemu lub karnemu, prowadzonemu przeciwko radcy prawnemu.

Zastosowanie tego quasi środka zapobiegawczego wymaga spełnienia dwóch przesłanek - pierwszej formalnej i drugiej ocennej, tj. prowadzenie sprawy dyscyplinarnej lub karnej przeciwko radcy prawnemu lub aplikantowi oraz wystąpienie szczególnie uzasadnionych okoliczności sprawy

Wobec skarżącego toczy się postępowanie dyscyplinarne, jak wskazał OSD, co świadczy o spełnieniu pierwszej z przesłanek zastosowania środka zapobiegawczego.

Przesłanki tej OSD jednak nie precyzuje, nie podając kiedy postępowanie dyscyplinarne zostało wszczęte, pod jakim zarzutem i pod jaką sygnaturą jest prowadzone i czy jest ono tożsame z zarzutem wskazanym we wniosku Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych.

OSD, rozpatrując drugą przesłankę, oceną, sformułowaną jako szczególnie uzasadnione okoliczności sprawy, dokonał jej obszernej wykładni, którą WSD w pełni podziela.

Zdaniem WSD ta druga przesłanka winna jednak zostać skonfrontowana z treścią zarzutów skarżącego, które Sąd odwoławczy, zgodnie z treścią art 433 §1 i 2 k.p.k., w związku z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych, ma obowiązek rozważyć.

Jak słusznie bowiem zauważa skarżący nie każde postępowanie dyscyplinarne spowoduje tymczasowe zawieszenie radcy prawnego a wobec niego toczy się obecnie jedno w przedmiocie niezachowania taktu i umiaru w rozmowie z pracownikami ochrony Prokuratury Rejonowej. Także zasadnie wskazuje, iż środek tymczasowy byłby dla niego bardziej dotkliwy niż potencjalnie grożąca mu kara za zarzucane mu przewinienia dyscyplinarne.

Odnosząc się zaś do zarzutów zażalenia:

- odnośnie zarzutu obrazy przepisów prawa materialnego- art. 65² ust. 1 ustawy o radcach prawnych poprzez przyjęcie istnienia szczególnych okoliczności sprawy uzasadniającej zawieszenie w czynnościach zawodowych oraz przyjęcia, iż istnieje wysokie prawdopodobieństwo powtórzenia przez skarżącego zachowań agresywnych, WSD wskazuje, iż do zdarzenia przyjętego za uzasadnienie przesłanki pierwszej zawieszenia doszło w lipcu 2022 roku i zasadne jest twierdzenie skarżącego o wadze zarzutów, stanowiących wprawdzie rażące naruszenie zasad etyki zawodowej radcy prawnego, wyczerpująco opisane w treści wystąpienia Rzecznika Dyscyplinarnego, lecz nie na tyle ważkie, by na ich podstawie postanowić o zawieszeniu w czynnościach zawodowych.

- także i okoliczność wniesienia noża na teren Sądu nie może stanowić podstawy zawieszenia na podstawie cyt. art. 65² ust. 1 ustawy o radcach prawnych wobec braku wskazania w treści postanowienia z dnia 2 lutego 2023 roku informacji o wszczęciu wobec skarżącego czynności zmierzających do postawieniu zarzutu. Sam fakt zawiadomienia o incydencie w Sądzie Rejonowym nie stanowi podstawy do tymczasowego zawieszenia skarżącego w czynnościach zawodowych

Także i to zdarzenie miało miejsce w lipcu 2022 roku.

- zasadny jest zarzut oparcia uzasadnienia postanowienia o zawieszeniu w czynnościach zawodowych o postępowanie przed Sądem Rejonowym Wydział Rodzinny i Nieletnich które, jak słusznie wskazuje skarżący, nie jest postępowaniem dyscyplinarnym ani karnym.

- także zasadnie wskazuje skarżący na istotę instytucji zawieszenia w czynnościach zawodowych, którą nie jest uznanie radcy prawnego, już na tym etapie postępowania, za winnego naruszenia zasad etyki zawodowej i ustalanie, że jest wysoce prawdopodobnie, iż w przyszłości będzie on zachowywał się agresywnie, gdyż rozstrzygnięcie w tej materii jest

przedwczesne i zapadnie przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym w innym postępowaniu.

- nie jest natomiast zasadny zarzut skarżącego dotyczący obrazy przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść Postanowienia z dnia 2 lutego 2023 r. tj. art. 7 k.p.k. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę dowodów. W ocenie WSD dowody zalegające w aktach sprawy (k. 5 – 9) zostały ocenione prawidłowo zgodnie z ich treścią i znaczeniem dla sprawy.

- nie jest zasadny zarzut pominięcia w postępowaniu dowodu z zaświadczenia o stanie zdrowia skarżącego, ponieważ ustalanie stanu zdrowia radców prawnych nie leży w kompetencji OSD,

choć jak trafnie podnosi skarżący w zażaleniu nie wskazano, dlaczego w ocenie OSD, okoliczność nie stawiania się na badania psychiczne ma wpływ na rozstrzygnięcie sprawy.

- odnośnie zarzutu dotyczącego zawiadomienia o rozprawie z uchybieniem 7 dniowego terminu Wyższy Sąd Dyscyplinarny stwierdza, że zarzut ten winien skarżący podnieść, stosownie do treści art 353 § 2 k.p.k. przed rozpoczęciem przewodu sądowego, wnosząc o odroczenie posiedzenia.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny wskazuje, że zasadność stawianych skarżącemu zarzutów będzie rozpatrywana w postępowaniu dyscyplinarnym, w którym cały materiał dowodowy zostanie oceniony przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny. W trakcie obecnego postępowania Wyższy Sąd Dyscyplinarny miał na celu ustalenie, czy toczą się postępowania dyscyplinarne lub karne oraz czy istnieją szczególnie uzasadnione okoliczności sprawy stanowiące podstawę do tymczasowego zwieszenia radcy prawnego w czynnościach zawodowych.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego toczące się postępowanie dyscyplinarne wobec skarżącego, zarzut mu postawiony nie uzasadnia zastosowanie wobec niego tak drastycznego środka, oznaczającego w sytuacji wykonywania zawodu radcy prawnego oraz jego wieku praktyczne pozbawienie prawa do wykonywania zawodu.

Zasadnie także stwierdza skarżący, że uwzględniając, że postępowanie dyscyplinarne, które może potencjalnie toczyć się jeszcze kilka miesięcy a nawet lat, to istnieje duże ryzyko, że środek zabezpieczający w postaci tymczasowego zawieszania w czynnościach okaże się o wiele bardziej dolegliwy dla niego niż wymierzona mu kara dyscyplinarna.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny dodatkowo podkreśla, że uchylenie środka tymczasowego zwieszenia w czynnościach zawodowych skarżącego, nie oznacza w żadnym stopniu uznania winy lub braku winy skarżącego co do okoliczności, które są lub będą podstawą zarzutów dyscyplinarnych.

Stąd Wyższy Sąd Dyscyplinarny postanowił zmienić zaskarżone postanowienie i uchylić postanowienie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 2 lutego 2023 roku ., sygn. akt D 11/23.